

New Babylon, the hyper-architecture of desire

8 december 1998

Ruim twintig jaar werkte Constant Nieuwenhuis aan de uitwerking van zijn utopie Nieuw Babylon. Constant publiceerde de eerste schetsen voor wat later Nieuw Babylon zou worden reeds in 1949. Pas twaalf jaar later werd het werk voor het eerst tentoongesteld. Voor het eerst sinds lange tijd zijn de resultaten van Constants inspanning weer in hun volle omvang te zien. Tot 11 januari is in het Rotterdamse Witte de With een indrukwekkende hoeveelheid modellen, tekeningen, litho's, etsen en schilderijen van en over Nieuw Babylon bijeen gebracht.

Groep sectoren, 1959
coll. Haags Gemeentemuseum

De realisatiemogelijkheid van Nieuw Babylon steunt op twee aannames: de socialisatie van de bodem en volledige automatisering van de productie. Constant zegt hier begin jaren zestig over: "De vraag, hoe de mensen zouden leven in een maatschappij zonder honger, zonder uitbuiting, en ook zonder arbeid, in een maatschappij dus waarin ieder mens zonder uitzondering zijn creativiteit volledig zou kunnen ontplooiën, deze belangrijke en intrigerende vraag, roept het beeld op van een materiële omgeving die wezenlijk verschilt van alles wat wij kunnen, van alles wat er ooit op het gebied van architectuur en stedenbouw tot stand is gekomen". In Nieuw Babylon hoeft de mens niet meer te werken, in deze nieuwe maatschappij leiden de

[Nieuws](#)[Archief](#)

bewoners een nomadisch bestaan en kan de mens - in overeenstemming met zijn verlangens - tot zijn recht komen als scheppend wezen; hij wordt een homo ludens.

Constant stelt Nieuw Babylon voor als een netwerk. Als een keten van eenheden die zich grotendeels 15 tot 20 meter boven de grond bevinden. Deze basiseenheden, de zogenaamde sectoren, zijn constructief zelfstandig en komen over de bestaande stad te liggen. Na verloop van tijd groeien de sectoren naar elkaar en maken zo de traditionele woongebieden overbodig. Het aardoppervlak bestaat vooral uit onbebouwde ruimten, bedoelt voor landbouw, natuurreservaten en voor bossen en parken maar biedt ook plaats aan verkeerswegen, de volledig geautomatiseerde productiecentra en andere objecten waarvoor geen plaats is binnen de sectoren. Constant noemt als voorbeelden van deze objecten: zendmasten, boortorens en historische monumenten.

Hangende sector, 1960
coll. Haags Gemeentemuseum

Omdat een nomadisch en creatieve levenswijze een zo groot mogelijk onafhankelijkheid van materiele besommingen vereist, dienen in de sectoren uitgebreide collectieve voorzieningen aanwezig te zijn. Binnen een sector zouden die ongeveer 70% van de leefruimte uitmaken. Hoewel de basisstructuur zelf niet makkelijk te veranderen is vanwege de afmetingen en de plaats binnen het netwerk, is binnenin een sector in principe alles mogelijk, juist vanwege de afmetingen van de basisstructuur. Om de variabiliteit mogelijk te maken, pleit Constant voor neutrale structuren, normalisering in maatvoering en standaardisatie van productie.

Het is niet verwonderlijk dat Nieuw Babylon in de jaren vijftig en zestig kon ontstaan en is ontwikkeld. Het was in die jaren dat er een beweging groeide die zich afkeerde van de gangbare modernistische opvattingen over architectuur en stedenbouw. Sommige architecten, stedenbouwkundige en kunstenaars, zoals Constant, koppelden deze opvattingen aan uitgesproken politieke opvattingen, die doorgaans een afwijzing van de consumptiemaatschappij inhielden. Een belangrijke impuls in deze richting was de tijdelijke aansluiting van Constant bij de

Situationistische Internationale van rond Guy Debord.

Orient sector, 1959
coll. Haags Gemeentemuseum

Bovenstaande verklaart (deels) de hernieuwde interesse in Nieuw Babylon. De discussies die nu spelen richten zich, net als in Constants tijd, op het afzetten tegen een bepaald planningsmodel. Opnieuw wordt de vraag gesteld naar de rol van de bewoner en die van de architect binnen het bouwproces. En wordt er weer gesproken over de betekenis van het begrip sociale ruimte. Daarnaast blijft het verhaal van de nomadische homo ludens tot de verbeelding spreken. Wat Nieuw Babylon echter zo aantrekkelijk en inspirerend maakt, is de politieke component, de maatschappelijke betrokkenheid. Deze component lijkt nu vaak te ontbreekt, van het idee Nieuw Babylon wordt alleen de vormtotaal overgenomen om verder verwerkt te worden. De tentoonstelling bevestigt dit vermoeden. De overweldigende hoeveelheid materiaal wordt fraai tentoongesteld maar enige toelichting bij het materiaal ontbreekt.

Dit wordt waarschijnlijk meer dan goed gemaakt in het begeleidende boek 'New Babylon - the Hyperarchitecture of Desire' dat onder redactie van Mark Wigley gelijktijdig met de tentoonstelling verschijnt. Het boek, dat helaas bij de opening nog niet gereed was, zal nu maandag 14 december a.s. om 18.00 uur in Witte de With aan Constant worden aangeboden.

Marina van den Bergen

De expositie Nieuw Babylon is nog tot 11 januari te zien in [Witte de With](#), Witte de Withstraat 50, Rotterdam. di t/m zon 11.00-18.00u; toegang fl. 2,50; CJP, Pas 65+ fl. 1,50

Over het Situationisme in het algemeen en Constants Nieuw Babylon in het bijzonder zijn een paar sites de moeite van het bezoeken waard: [Nothingness.org](#), geeft een goed overzicht en publiceert een aantal Situationistische artikelen. [Not Bored](#), is een prachtige, zeer uitgebreide overzichtssite over het Situationisme en het Lettrisme en bevat ook een [lijst van alle leden](#) (voorzien van het moment waarop ze uit de SI verwijderd werden) inclusief de

Nederlandse. tevens een goede verzameling teksten van [Constant over Nieuw Babylon](#).

Gelijktijdig met de expositie is een publicatie verschenen van Mark Wigley getiteld *New Babylon - the hyper-architecture of desire*. 010 Uitgeverij, p. 256, fl. 95,= (verkrijgbaar vanaf 14 december)

Society

